

zimske jabelke, namreč renete, stavijo skoraj ene in iste zahteve na zemljo in lego, ali mali razločki obstojé vendar-le in ravno na to mora se jemati ozir! Važno je tudi čas sajenja. Pri nas se navadno sadi v spomladi; to ni ravno neobhodno potrebno, temveč samo navada. Če ni zemlja v obče izvanredno vlažna, more se saditi v jesen, in to prej, ko mogoče. Ko je list odpadel, sme se že s tem delom početi. V tem slučaju morajo se ve, da jame že po letu izkopane biti, za to, da se zemlja dobro prezrači. Oddaljenost naj se vzame pri hruškah in jabelkah vsaj 8—10 m., ako se pa sadi na njive in travnike, 12—16 m. Jame naj se napravijo do blizo 1 m. globoke in vsaj do 2 m. široke, pri slabi zemlji še širje, ter ako je mogoče, naj se slaba zemlja nadomesti ali vsaj pomeša z dobro, rodovitno zemljo.

Za sajenje samo je pa neobhodno potrebna stara sprhneta mešanica ali kompost. Velika napaka pa je, ako se k sajenju dreves vzame mokra zemlja iz luž in mlak ali mrtvo tekočih potokov, če je še tako črna. Taka zemlja je občutljivim drevesnim koreninam zelo škodljiva, ter se mora pred porabo pustiti najmanj pol leta ležati. Po nje sestavi bode se potem izpoznalo, ali je potrebno, da se ji primeša kake druge zemlje ali organskih tvarin, vsakako pa gnoja, ter se mora ta zmes vsaj vsak mesec prekopati, a v deževnem vremenu z gnojnico politi. Na tak način postane rahla in rodovitna, ter se bode dala pri sajenji izvrstno rabiti in bo pa tudi nalogo, katera ji je odločena, popolno izvršila.

Jame za sajenje morajo se pa nekoliko časa pred sajenjem zopet zasuti, zato, da se zemlja vsede vsaj nekoliko pred sajenjem, ker se s tem zabrani, da bi novosajeno drevo prišlo pregloboko v zemljo, kar je največja napaka pri sadjereji, ter se vsikdar občutljivo kaznuje s tem, da pregloboko sajena drevesa skoraj brezizjemno hirajo in se nazadnje posušé.

Da pa bodo novosajena drevesa tudi v svoji rasti zavarovana, ter da njih vetri ne bodo majali sem in tje, in da bi se koreninice pri tem ne pretrgale in tako zrahljale, da bi to bilo rasti škodljivo, mora se postaviti k vsakemu drevesu kol, h kateremu se drevo priveže. Da bo pa ta kol tudi trdno stal, ter svoj namen dosegel, treba ga je postaviti prej, kakor se drevo sadi, namreč na dno jame, dokler je ta še prazna, ker le v trdi, ne v zrahljani zemlji more on trdno stati.

Koj po sajenji dobi vsako drevo le eno rahlo vez in to na zgornjem koncu kola; še le, ko se je zemlja dovolj vsedla, priveže se trdno s tremi vezmi. (Dalje prih.)

Konji in njih delo.

Živine nima šlovek za to, da jo le gleda, ampak hoče, da mu služi, kakor že koli nese njegova narava. Prav je tako, ali človek naj rabi živino le za to, za kar je in le tako, da ne trpinči živine. Vendar pa se greši v tem veliko, v časih iz nevednosti, v časih pa iz nemarnosti, v časih pa morebiti tudi iz zle volje.

Ne eno, ne drugo ni za to, da ga posnema umdi gospodar. Kar se tiče konj, vsi znamo, da so nam to koristne živali, najbolj pa na pomoč pri delu.

Da le ravnamo vselej z njimi prav! Ali to se ne izgodi vselej in menimo, da pri nas najbolj iz malomarnosti. Naj to odpravimo, dobro bode, če se držimo reda tudi gledé dela, ki ga naložimo živalim. „Po malem“, piše se „Novicam“, „po malem na delo, po malem v hlev!“ To je glavno pravilo zastran konj z ozirrom na pričetek in konec kakega opravila z njimi. To hoče reči: začni voziti mirno ter ne zahtevaj, da bi žival morala hipoma in precej ob začetku delati in bežati na vso moč, ampak začni po malem in zahtevaj potem polagoma, čedalje več. Ako časi prenehaš in privoščiš živali počitka, provzročiš, da mišice in sopila popolnoma in vztrajno delujejo. Jednako odnehavaj, miri žival in priganjaj jo čedalje manj, predno dospeš domov in konja v hlev postaviš. Po težkem delu, po hitri vožnji konja nagloma v hlev postaviti, to mu nič ne koristi, mišice nič ne pomiri, ampak stori, da postanejo trde. Zaduhi, nezdravi zrak, kakoršen je navadno po hlevih, pa škoduje plućem, ki so močno razburjena, in koži, ki se jako poti.

Če hočeš s konji daleč in hitro voziti, ne potagaj veliko, ne krmi preveč malo poprej, predno odpotuješ, ampak preteče naj vsaj eno ali pol ure, da prebavi konj použito hrano. Prebavljanje je delo, za katero je živali časa treba ravno tako, kakor za vsako drugo opravilo. Kdor ne ravna tako, zahteva od živali dvojno delo ob enem, vožnjo in prebavljanje, pa nobeno se ne vrši pravilno, zdravo in prav. Prebavljanje postane nepopolno, hrana se ne ukoristi tako, kakor bi se morala, mnogo redilnih snovi se potratí, konj ne more vseh sil za vožnjo napeti, ker ni do sita nakrmljen. Najbolje kaže konja trikrat krmiti: zjutraj, opoldne in zvečer, in sicer zvečer se naj polaga največ, po noči pa nič, takrat naj truplo počiva, in prebavila naj delujejo, da jih nič ne moti.

Naglo z delom menjavati, to škoduje konjem močno. Ako so, recimo, konji ves teden morali težko vleči, voziti, pri čemer so le po malem hodili, škoduje jim močno, če jih potem v nedeljo zaprežemo ter se hitro peljamo v mesto ali na izprehod. Dobra konjska oprava je

pustiš v prsti, kaj se izgodi? Na koreninji visi v časih neka plesnjiva gruča. Človek iz kraja ne zna, kaj da je, ako pa vzame drobnogled na oko, brž vidi, da so to brez števila, pa sila male živali, zeliščne uši. Uši pa niso nikjer kaj prida, tudi na zeliščih ne.

Ako se pusti ta gruča v prsti, živé živali in se vé, da žró, izprva še pač ostalo koreninje, potem pa koreninje drugih zelišč, ki še stojé v prsti. Ako se pa salata izpiplje ter se ji koreninje odreže še le na površji, tedaj ostane le-to na zraku, na solnci. Tako se posuši, pa tudi ona gruča — uši se posušijo, ne da storé kako škodo naprej.

Iz tega je pač razvidno, da je treba vsako zelišče izpipati iz prsti, ne pa pustiti koreninja v prsti — za okuženje zdravih zelišč.

Hud petelin.

Večkrat se izgodi, da ima gospodinja po dva ali še več petelinov na dvorišči. Da se ti ne gledajo lepo, to se zna in gospodinja bi kaj rada, da se privadijo drug drugim, ne da je veden ravns in kavš med njimi. Kako je to mogoče? Dopovedati se ve, da jim ne more, da so vsi domači in da jih ima vse rada, naj si tedaj dajo mirú! To, kakor znamo, ne gre ali kar gospodinja more in kar pomaga, je to, da zveže enemu, ali pa, če je treba, vsem noge. Izgodi se to najlaglje, ako se jim zvežete z volneno, dosti močno nitjo nogi tako, da lahko hodijo, ne pa tečejo. Čez nekaj dni so ti stvarice potem krotke in nič si ne storijo več žalega, če jim tudi odvežeš noge.

Ako je tedaj katera naših gospodinj v tem, da ima več petelinov na dvorišči, naj poskusi ta pripomoček. Lehek je dovolje in ji tudi nič ne hodi predrago, če se ga posluži.

Sejmovi. Dne 21. septembra v Framu, v Ormoži, v Podsredi, v Lučanah, v Gorenji Radgoni in v Laškem trgu. Dne 23. septembra v St. Juriji na juž. žel. Dne 24. sept. pri sv. Trojici v slov. gor., v Arnoži, pri sv. Martinu tik Slov. Gradca, na Remšniku in v Slov. Bistrici. Dne 26. septembra na Bregu v Ptujih. Dne 27. septembra v Svetincih.

Dopisi.

Od sv. Križa nad Mariborom. (Vesela bralnega društva.) Kakor lani, napravilo je tudi letos naše bralno društvo veselico, ki se je za naše razmere jako povoljno obnesla. Ako se ne more meriti z veselnicami drugih čitalnic in bralnih društev, mora se pač pomisliti, da je treba tukaj še ledino orati, da smo tukaj na nemški meji, da je naša župnija mala in našo društvo edino svoje vrste na cellem Kozjaku. Želeti bi tedaj le bilo, da bi nas

osobito Mariborski narodnjaki vsaj moralno podpirali, ali ti so lani in letos svojo prisotnost pri veselici sicer obljubili, a so v pravem času izostali. Ker so nas pustili vsi tujei na cedilu morali smo se s tem zadovoljiti, kar so domače sile premogle; no, pa te so bile tem boljše. V nedeljo, dne 25. avg. zbralo se je po večernicah v okusno okrašenej Koroščevej gostilni kakih sto zavednih domačinov, kmetov in kmetic. V izbornem slavnostnem govoru povdarjal je č. g. župnik S. vrednost in potrebo značajnosti in bičal marsikako napako slovenskega priprostega ljudstva. Temu govoru sledilo je zanimivo predavanje g. prof. H., ki se veliko trudi za svoje rojake. V lahko umljivem in mičnem govoru razložil je bistvo in pomen telefona, po tem pa dal izvesti nekaj zanimivih poskusov s telefonom. Nekateri godbe na flavti in goslih, katere sta svirala brata Hauptmana, so občinstvu posebno ugajale. Izredno zanimanje pa je ljudstvo kazalo za Ogrinčevo igro: Kje je meja? katero so uprizorili nekateri domači fantje in dekleta. Igra, po vsebini jako primerna našim razmeram, se je tem bolj dopala, ker so se vse uloge z veliko dovršenostjo izvajale. Posebno prikupila se je s svojim izvrstnim igranjem Tojzlova Netika. Potem so se vrstile še navduševalne napitnice z mičnimi narodnimi pesmami in vesela družba ostala je do večera skupaj. Ko smo se razhajali, slišala se je občna želja, da bi društvo zopet čim prej priredilo enako zabavo.

R. P.
Od sv. Lovrenca na Drav. polji. (Cerkv. slovesnost. Občinske volitve.) Dne 10. avgusta so nam zvonovi in godci z veselim glasom iz zvonika naznanjevali imenitnost prihodnjega dneva, god sv. Lovrenca, farnega patrona in bilo je v tem vsakemu Lovrenčanu in tudi sosednjim faranom veselo pri srci. Zakaj? Naša želja se je izpolnila ter imamo sedaj cerkev v kratkem času od tal do vrha prenovljeno. Dobila je cerkev novi tlak iz cementnih plošč, katere je napravil g. Jožef Tabor iz Zidanega mosta in to prej, ko smo se nadjali. G. Franc Oblak, podobar iz Ptujih, pa je izdelal cerkvene stole in smem reči, da prav umetno in g. Franc Gornik, slikar od sv. Petra pri Mariboru, nam je naslikal v cerkvi več lepih podob tako, da mu je, če človek njegovo slikanje pogleda, prav iz srca hvaležen za-nje. Ko je v nedeljo, dan 11. avgusta napočil, zapeli so zopet zvonovi, možnarji so pokali in godci so vabili ljudi iz domače in drugih far k službi božji. Obilo število ljudstva je prišlo k 1/2 10. službi božji, katero so imeli č. g. Benedikt Hrtiš, naš rojak, gvardijan v Ptujih. Kakor Lovrančani pri cerkvi, tako tudi pri občini vedno napredujejo. Ako pogledaš pri cerkvi, vidiš lepo šolsko poslopje, zraven tistega lep šolski vrt, katerega izvrstno obdeluje g. A. Vrabelj, šolski vodja.